

Силабус

Теоретична фонетика англійської мови

2021-2022 навчальний рік

Освітня програма	«Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, друга – німецька)»
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Викладач	Андрій МОРОЗ
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-in-mov/composition-kaf-in-mov/moroz/
Контактний телефон	+380 50 688 16 04
Е-mail викладача:	andriy7517@gmail.com
Графік консультацій	понеділок, 13.00-14.00, ауд. 203, корпус БДПУ 56

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90 год.	очна (денна)	16 год.	14 год.	60 год.	екзамен
	заочна (дистанційна)	4 год.	4 год.	82 год.	

Семестр: весняний

Мова навчання: англійська

Ключові слова: Звук. Голосні й приголосні. Фонема. Алофон. Склад. Словесний наголос. Інтонація та просодія. Діалекти. Територіальні варіанти. Фонетична стилістика. Ономотопея. Версифікація. Інструментовка. Асонанс. Стилі.

Метою викладання навчальної дисципліни «Теоретична фонетика англійської мови» є отримання знань про основи теорії фонетики для формування когнітивної бази про звукову будову англійської мови та про її компоненти, що сприятиме кращому розумінню їх ролі в усній вербальній комунікації. Майбутній фахівець має оволодіти основними фонетичними одиницями та засвоїти правила їхнього функціонування в мовленні, засвоїти загальноуживаний термінологічний апарат фонетики й фоностилістики, вивчити засади фонетичного аналізу сегментних і супрасегментних одиниць мови.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати:** основні характеристики звуків та фонем англійської мови; правила використання інтонаційних моделей у розмовній мові; правила інтонуювання різних комунікативних типів висловлювань у спонтанному мовленні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти:** розрізняти інтегральні та диференційні ознаки фонем; аналізувати системи голосних і приголосних звуків сучасної англійської мови; зіставляти фонетичні явища англійської та рідної мов; розпізнавати різні типи й види інтонації на слух; фонетично та інтонаційно правильно оформляти англійські висловлювання, зважаючи на ситуацію спілкування; розпізнавати варіанти сучасної англійської мови.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів	ПРН 02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

<p>філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК 06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 09. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.</p> <p>СК 01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.</p> <p>СК 02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.</p> <p>СК 03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мови, що вивчається.</p> <p>СК 04. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мови, що вивчається, описувати соціолінгвальну ситуацію.</p> <p>СК 08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p>	<p>ПРН 07. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.</p> <p>ПРН 08. Знати й розуміти систему мови, історію мови, що вивчається, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.</p> <p>ПРН 09. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мови, що вивчається, описувати соціолінгвальну ситуацію.</p> <p>ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.</p> <p>ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.</p> <p>ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.</p>
---	--

Зміст курсу:

Тема 1. Сегментивні фонемі сучасної англійської мови. Звук. Голосні й приголосні. Фонема. Алофон. Позиційні й комбінаторні алофони. Дистрибуція. Факультативні варіанти фонем. Нейтралізація. Фонетична помилка.

Тема 2. Артикуляторні зміни голосних та приголосних фонем сучасної англійської мови. Фази артикулювання фонемі. Експірація. Витримка. Рекурсія. Комбінаторні й позиційні фонетичні зміни. Коартикуляція. Акомодация. Асиміляція. Позиційні зміни. Дисиміляція. Епентеза. Редукція голосних. Елізія.

Тема 3. Складова структура сучасної англійської мови. Склад. Конструктивна функція складу. Дистинктивна функція складу. Ідентифікативна функція складу. Теорії формування складів та складоподілу. Теорія видиху (експіраторна теорія). Теорія відносно сонорності. Теорія м'язового напруження. Слабкокінцеві приголосні. Сильнокінцеві приголосні. Двоповерхові приголосні.

Тема 4. Акцентологічна структура англійських слів. Словесний наголос. Наголошений, ненаголошений склад. Сила(гучність) наголосу. Мелодійний рівень наголосу. Якісна характеристика складу. Типи словесного наголосу. Динамічний або силовий наголос. Музичний наголос. Кількісний наголос. Якісний наголос.

Тема 5. Інтонація сучасної англійської мови. Інтонація та просодія. Тон(мелодика), фразовий наголос, темп та тембр. Просодичні, суперсегментні фонетичні особливості. Інтонаційні оформлення висловлювання. Фокусування. Роль у дискурсі. Намір мовця. Ядерні тони. Синтагма (смилова група). Фразовий наголос. Ритм. Ритмічна група.

Тема 6. Сучасні британські варіанти англійської мови. Англійська мова як універсальний код спілкування. Літературна норма. Мовні варіанти. Британська національна орфоепічна норма. Received Pronunciation. Консервативний тип RP. Загальний тип RP. Прогресивний тип RP.

Тема 7. Діалекти на території Великої Британії. Північні діалекти Великої Британії. Середні діалекти Великої Британії. Східні діалекти Великої Британії. Західні діалекти Великої Британії. Південні діалекти Великої Британії. Кокні. Кентський діалект. Англійська вимова в дельті Темзи (Estuary English), Вельський тип вимови, Шотландський тип вимови, Північноірландський тип вимови, Ірландський тип вимови.

Тема 8. Територіальні варіанти англійської мови за межами Великої Британії. Англійська мова у США. Східний тип (The Eastern Type). Південний тип (The Southern Type). Стандартний тип (The General American Type). Англійська мова в Канаді. Англійська мова в Австралії. Англійська мова в Новій Зеландії.

Тема 9. Фоностилістика сучасної англійської мови. Фонетична стилістика. Ономаіопея. Версифікація. Інструментовка. Асонанс.

Тема 10. Різні стилі англійської мови. Інформаційний стиль. Науковий стиль. Публіцистичний стиль. Стиль декламування (артистичний стиль). Розмовний стиль.

Методи навчання:

За джерелами передачі й характером сприйняття інформації : Словесні, наочні, практичні.

Словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення, репродуктивна, евристична, катехізісна).

Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Практичні: вправи, лабораторні роботи, практичні роботи, графічні роботи, дослідні роботи.

За основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проєктор, екран/інтерактивна дошка, додаток Zoom.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних під час поточного контролю та підсумкового контролю, і вираховується за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять. Лекційні заняття оцінюються на основі зроблених конспектів лекцій. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь студентів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі усного екзамену, який передбачає перевірку теоретичних знань та практичних навичок.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		50	100
Лекційні заняття	8		
Практичні заняття	42		
Підсумковий контроль		50	
Екзамен	50		

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	1-17	18-25	26-29	30-32	33-39	40-45	46-50
	F	FX	E	D	C	B	A
Лекційне заняття 1	1	1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 2	1	1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 3		1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 4			1	1	1	1	1
Лекційне заняття 5				1	1	1	1
Лекційне заняття 6					1	1	1
Лекційне заняття 7						1	1

Лекційне заняття 8							1
Всього	2	3	4	5	6	7	8
Практичне заняття 1	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 2	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 3	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 4	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 5	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 6	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 7	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Всього	15	22	25	27	33	38	42
Разом максимальна кількість набраних балів	17	25	29	32	39	45	50

Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	1-17	18-24	25-28	29-32	33-38	39-44	45-50
	F	FX	E	D	C	B	A
Екзаменаційне питання 1	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Екзаменаційне питання 2	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Екзаменаційне питання 3	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Максимальна кількість набраних балів	17	24	28	32	38	44	50

Таблиця 4. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основні:

1. Димитренко Л. В. Методичні рекомендації та завдання з курсу "Теоретична фонетика англійської мови" для студентів факультету іноземної філології. Херсон: Вид-во ХДУ, 2002. 16 с.
2. Дуброва О. В. Практична фонетика англійської мови: навч. посіб. Бердянськ: ФО-П Ткачук О. В., 2014. 332 с.
3. Єрко О. К. Практична фонетика англійської мови: навч. посіб. Київ: ЛОГОС, 2005. 272 с.
4. Манси Е. А. English Phonetics: Практический курс по фонетике английского языка для студентов I-II курсов факультетов иностранных языков. Київ: ИНКОС, 2005. 207 с.
5. Парашук В. Ю. Теоретична фонетика англійської мови. Вінниця: Нова книга, 2009. 232 с.
6. Практична і теоретична фонетика англійської мови: навч.-метод. посібник для студ. стаціонару і заочної та вечірньої форм навч. Київ: Київський держ. лінгвістичний ун-т, 1998. 58 с.

7. Ostapenko V. Study guide to English phonetics and phonology: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: ФОР Сисин О. В., 2012. 172 р.

Додаткові

1. Антипова Е.Я. Пособие по английской интонации: учеб. пособие. Москва: Просвещение. 1985. 224 с.
2. Буряя Е.А., Галочкина И.Е., Шевченко Т.И. Фонетика современного английского языка. Теоретический курс : учебник для студ. лингв. вузов и фак. Москва: Академия, 2008. 248 с.
3. Кантер Л.А. Системный анализ речевой интонации: учеб. пособие. Москва: Высшая школа, 1988. 127 с.
4. Колыхалова О.А., Махмурян К.С. Учитесь говорить по английски: фонетический практикум. Москва: Владос, 2003. 232 с.
5. Леонтьева С.Ф. Теоретическая фонетика современного английского языка : учеб. для студентов педагогических вузов и университетов. М. : Изд-во «Менеджер», 2002. 271 с.
6. Меркулова Е.М. Английский язык для студентов университетов. Введение в курс фонетики. Санкт-Петербург: Союз, 2000. 144 с.
7. Парашчук В. Ю. Зміни в кодифікованих вимовних нормах сучасної англійської мови. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія філологічні науки (мовознавство)*. Вип. 26, 2000. С. 165–171.
8. Bradford V. Intonation in Context. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. 62 p.
9. Coggle P. Doyou speak Estuary? London: Bloomsbury, 1993. 106 p.
10. Crystal D. The Cambridge Encyclopidia of the English Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 499 p.
11. Cunningham S., Bowler B. Headway Intermediate Pronunciation. Oxford: Oxford University Press, 2005. 108 p.
12. Cunningham S., Bowler B. Headway Pre-Intermediate Pronunciation. Oxford: Oxford University Press, 2005. 111 p.
13. Gimson A. Jones and Standards of English Pronunciation. English Studies. Vol. 58.No.2. 1977. P. 152–157.
14. Hancock M. English Pronunciation in Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 1950 p.
15. Hewings M., Goldstein Sh. Practice through interaction: North American English. Cambridge: Cambridge University Press, 1999. 148 p.
16. Hewings M. Pronunciation Tasks: A Course for Pre-Intermediate Learners. Cambridge: Cambridge University Press, 1993. 128 p.
17. Jones D. The Pronunciation of English. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. 223 p.
18. Leitner G. The Consolidation of “Educated Southern English” as a Model in the Early 20th Century. IRAL. Vol. 20, 1982. P. 94–95.
19. Merkulova Y. English for University Students: Introduction to Phonetics. Санкт-Петербург: Союз, 2002. 144 p.
20. Mortimer C. Elements of Pronunciation: Intensive Practice for Intermediate and More Advanced Students. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. 100 p.
21. O'Connor J. D. Better English Pronunciation. Cambridge: Cambridge University Press, 1998. 152 p.
22. O'Connor J. D., Arnold G. F. Intonation of Colloquial English. London: Longman, 1970. 290 p.
23. Parashchuk V. Accents of English: Phonological Aspects of Varieties Differentiation. Наукові записки. Випуск 22, 2000. P. 162–177.
24. Prator C., Robinett B. Manual of American English Pronunciation. London: Harcourt Brace & Company, 1985. 244 p.
25. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge: Cambridge University Press, 1995. 489 p.
26. Trim J. English Pronunciation Illustrated. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. 96 p.
27. Vassilyev V. English Phonetics (a Theoretical Course). Moscow: Higher school publishing house, 1970. 324 p.
28. Wells J. C. Accents of English. Cambridge, London, New York: Cambridge University Press, 1982. Books 1, 2, 3. 685 p.
29. Wells J. C. The Cockneyfication of RP? Nonstandard varieties of language. Papers from the Stockholm Symposium, 11–13 April 1991. Stockholm: Almqvist & Wikse International, 1994. P. 198–205.
30. Wells J. C. What ever happened to Received Pronunciation. II Jornadas de Estudios Ingleses. – Universidad de Jaen, 1997. P. 19–28.

31. Wells J.C. Pronunciation preferences in British English: a newsurvey. Proceedings of the 14th International Congress of Phonetic Sciences. San Francisco, 1999. P. 33–50.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ (www.bdpu.org/library)
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)
3. Лінгвістичний портал з української мови (<http://www.mova.info>)
4. A *topically* organized list of resources elsewhere on the Internet that may be of interest to the *linguist* (<https://www.sil.org/linguistics/topical-links>)
5. Cambridge Dictionary (<https://dictionary.cambridge.org/ru/>)
6. Google Академія (<https://scholar.google.com>)
7. International linguistic community online (<https://linguistlist.org>)
8. Longman Dictionary of Contemporary English (<https://www.ldoceonline.com>)
9. MacMillan Dictionary (<https://www.macmillandictionary.com>)
10. Merriam-Webster Dictionary (<https://www.merriam-webster.com>)
11. Oxford Dictionaries (<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com>)
12. Online Etymology Dictionary (<https://www.etymonline.com>)
13. The world's leading online source for definitions, word origins, and a whole lot more (<https://www.dictionary.com>)
14. The world's largest and most trusted free online thesaurus (<https://www.thesaurus.com>)
15. Lexico.com is a new collaboration between Dictionary.com and Oxford University Press (OUP) to help users worldwide with the very day language challenges (<https://www.lexico.com>)
16. Slang dictionary (<https://www.urbandictionary.com>)